

Notă informativă
la proiectul de Hotărâre a Guvernului
„Cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2024”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de Guvern a fost elaborat de către Biroul Național de Statistică.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii de Guvern a fost elaborat în temeiul art. 11 alin. (1) și art. 16 alin. (3) al Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială care stabilește că informația statistică este produsă de producătorii de statistici oficiale, conform programelor multianuale și anuale de lucrări statistice, aprobate de Guvern.

Programul anual de lucrări statistice (PLS) reprezintă instrumentul de bază prin care Biroul Național de Statistică (BNS) în calitatea sa de autoritate centrală în domeniul statisticii oficiale în comun cu alți producători de statistici oficiale realizează producerea informației statistice oficiale în vederea asigurării utilizatorilor cu informații statistice relevante și fiabile.

Proiectul PLS pentru anul 2024 a fost elaborat în conformitate cu prevederile: (i) Planului național de dezvoltare pentru anii 2023-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr 89/2023; (ii) Strategiei de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2023-2030, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr 954/2022; (iii) Programului de dezvoltare a sistemului statistic național pentru anii 2023-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 503/2023.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul PLS pentru anul 2024 nu vizează nemijlocit armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (UE). Totodată, PLS prevede elaborarea și diseminarea diverselor statistici oficiale produse în corespundere cu standardele internaționale, în special cele europene, inclusiv prezentarea chestionarelor statistice în adresa oficiului de statistică al UE - Eurostat.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul anual de lucrări statistice cuprinde informații, responsabilități și termene de realizare cu privire la cercetări statistice, lucrări de sinteză, studii și analize statistice, precum și informațiile și sursele de date necesare pentru elaborarea statisticilor oficiale.

Capitolul VI al PLS cuprinde două compartimente:

1) compartimentul 1 „Cercetări statistice și alte lucrări realizate în anul 2024 de către Biroul Național de Statistică”, care include 27 de capitole corespunzătoare domeniilor statistice, structurate ținând cont de prevederile Compendiumului de cerințe statistice al UE. Acesta conține 116 titluri de lucrări statistice, ce au la bază cercetări și calcule statistice cu periodicitate lunară, trimestrială, semestrială, anuală. Totodată, sunt preconizate spre elaborare comunicate și publicații statistice pe diverse domenii conform calendarului de diseminare stabilit de BNS, precum și completarea și transmiterea a 110 de chestionare în adresa organizațiilor internaționale, inclusiv la Eurostat - 69 chestionare.

2) compartimentul 2 „Lucrările executate, informațiile și datele furnizate de către ministere, alte autorități ale administrației publice centrale și alte entități pentru elaborarea și diseminarea statisticilor oficiale” conține 124 titluri de informații statistice și administrative, ce urmează a fi prezentate BNS de către organele administrației publice, alte autorități și instituții publice, precum și de alte entități, pentru elaborarea și diseminarea statisticilor oficiale.

La elaborarea proiectului PLS, s-a ținut cont în special de următoarele priorități:

- 1) Utilizarea mai amplă a surselor de date alternative (administrative și private) pentru extinderea statisticilor produse la nivel național și în profil teritorial, creșterea coerenței și calității acestora, sporirea eficienței activității statistice, inclusiv prin prisma utilizării mai raționale a resurselor bugetare și a optimizării sarcinii informaționale asupra respondenților; extinderea în acest scop a activității de elaborare a statisticilor experimentale;
- 2) Creșterea gradului de acoperire a cerințelor utilizatorilor de date statistice (administrația publică centrală și locală, mass-media, mediul de afaceri, organizații neguvernamentale, organizații internaționale etc.) cu statistici fiabile, comparabile la internațional, în special cel european;
- 3) Integrarea mai bună a statisticilor naționale în spațiul informațional regional și global, în special al Uniunii Europene și promovarea mai bune informări a utilizatorilor externi despre Republica Moldova.

În comparație cu PLS 2023, proiectul PLS pentru anul 2024 prevede includerea adițională în compartimentul 1 al cap.VI a 5 capitole:

- 1) *Lucrările realizate în cadrul participării Republicii Moldova în Programul Internațional de Comparabilitate*, pentru estimarea parității puterii de cumpărare a valutei naționale a Republicii Moldova, în calitate de țară membră a grupului Eurostat-OECD (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică).
- 2) *Statistica gender*;
- 3) *Statistica teritorială*, care include indicatori statistici în profil teritorial pe domenii;
- 4) *Statistici experimentale* (statistici care reprezintă inovații în procesul de producție statistică (obținute în bază de surse și metode noi), care nu sunt considerate statistici oficiale până la momentul în care se asigură corespunderea acestora cerințelor statistice de calitate), care includ 9 lucrări experimentale, privind: (i) elaborarea balanței energetice (cu utilizarea parțială a surselor de date alternative); (ii) indicele prețului de consum (cu utilizarea parțială a datelor scanate); (iii) contul economic al emisiilor în aerul atmosferic; (iv) activitatea filialelor străine (FATS (eng. *foreign affiliates statistics*)) în Republica Moldova; (v) calcule pentru statistica salariaților și câștigurilor salariale; (vi) calcule pentru statistica educației; (vii) elaborarea datelor privind statistica contravențiilor, (viii) calcularea Indicelui Sărăciei Multidimensionale; (ix) estimarea numărului populației cu reședința obișnuită pe comune;
- 5) Statistici pentru *monitorizarea Obiectivelor de dezvoltare durabilă* (ODD), în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 953/2022.

Totodată, pentru o informare mai bună a utilizatorilor cu date statistice, în compartimentul 1 al cap. VI au fost incluse 2 lucrări statistice noi:

- *Rezultatele preliminare ale Recensământului populației și locuințelor 2024*, în conformitate cu prevederile pct. 33 din Anexa 5 la Hotărârea Guvernului nr. 951/2022 cu privire la organizarea și efectuarea recensământului Populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024.
- *Statistici pe termen scurt vizând demografia întreprinderilor*, inclusă întru alinierea la Regulamentul (UE) 2019/2152 privind statisticile europene de întreprindere.

Suplimentar, urmare a optimizării sistemului de rapoarte statistice, în vederea reducerii presiunii informaționale asupra mediului de afaceri, precum și în virtutea disponibilității de noi surse de date administrative care permit substituirea cercetărilor statistice, proiectul Programului de lucrări statistice pentru anul 2024 în comparație cu PLS 2023 prevede:

- a) Excluderea a două cercetări statistice anuale: nr.1 – leasing “Activitatea de leasing” și nr. 24-agr “Starea sectorului zootehnic”
- b) Comasarea a 14 cercetări în 5 cercetări statistice după cum urmează:
 - integrarea raportului M2 ”Repartizarea efectivului de salariați conform mărimii salariului” cu formularul 1 M (pentru trimestrul III);

- integrarea cercetării nr. 9-agr “Utilizarea produselor de uz fitosanitar și introducerea fertilizanților chimici și naturali pentru recolta anului” cu raportul 29-agr (anual);
 - reducerea periodicității colectării datelor cercetării infraanuale nr. 2-liv-vii "Înființarea și defrișarea plantațiilor multianuale, producerea materialului săditor" (realizate până în prezent de 2 ori pe an) și integrarea acestora cu cercetarea 29-agr (anual);
 - integrarea cercetărilor anuale nr. 14-agr "Consumuri și cheltuieli de producție (lucrări, servicii)" și nr.15-agr "Efectivul de animale" cu cercetarea 16-agr (anual);
 - integrarea cercetării anuale nr. 6-p "Utilizarea terenurilor fondului de rezervă" cu nr. 3-agr (anual);
 - integrarea a 3 cercetări: nr. PE ”Indicatorii principali de producție a centralelor electrice”, nr. 23-H "Distribuția și comercializarea energiei electrice" și nr. 6-it "Producerea energiei electrice" în raportul nr. 1-BE "Balanța energetică".
- c) Micșorarea volumului unor rapoarte statistice sau a cercului de cuprindere a entităților raportoare:
- reducerea volumului Anchetei structurale anuala (cu cca 75%), prin excluderea a patru capitole, care vor fi colectate periodic (o dată la 2- 3 ani), în schimbul colectării datelor anuale;
 - micșorarea cercului de cuprindere a entităților (cu circa 4,5 mii entități) pentru raportul statistic nr. 1-tic, limitându-l la cercul minim conform cerințelor UE.

Pentru extinderea elaborării statisticilor oficiale și eficientizarea utilizării resurselor disponibile, cu reducerea sarcinii informaționale asupra respondenților, PLS 2024 prevede furnizarea în adresa BNS a datelor administrative adiționale, de către următoarele autorități:

- a) Ministerul Finanțelor: *alocări din bugetul de stat pentru cercetare-dezvoltare*, care sunt necesare pentru elaborarea statisticii cercetării-dezvoltării;
- b) Serviciul Fiscal de Stat – date din:
 - *Forma TAXI18 "Darea de seamă privind calculul impozitului pe venit, primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii pentru angajații conducători auto ce efectuează transport rutier de persoane în regim de taxi"*, care sunt necesare pentru elaborarea statisticii muncii și efectuarea calculelor experimentale pentru statistica salariilor;
 - *Forma IRM 2019 "Informație privind stabilirea drepturilor sociale și medicale aferente raporturilor de muncă"*, care sunt necesare pentru elaborarea statisticii muncii și efectuarea calculelor experimentale pentru statistica salariilor;
 - *Sistemul informațional "Monitorizarea electronică a vânzărilor" la nivel de entitate din activitatea de comerț cu amănuntul (la solicitare) conform structurii bonului de casă*, care sunt necesare pentru eficientizarea calculelor indicelui prețurilor de consum;
- c) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare: *informația privind agricultura ecologică (numărul exploatațiilor agricole care practică agricultura ecologică, mărimea suprafețelor cultivate ecologic, etc.)*, care este necesară pentru elaborarea statisticii privind agricultura ecologică;
- d) Ministerul Educației și Cercetării: *date privind activitatea instituțiilor de învățământ primar și secundar general și personalul încadrat, la începutul anului de studii din Sistemul informațional de management în educație (SIME)*, care sunt necesare pentru eficientizarea elaborării calculelor pentru statistica educației;
- e) Ministerul Afacerilor Interne: *datele privind numărul contravențiilor constatate*, pentru elaborarea statisticii justiției cu utilizarea surselor alternative de date;
- f) Autoritățile publice și alte instituții, conform Anexei nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 951/2022 cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024: *date individuale, inclusiv date cu caracter personal, din surse de date administrative și private ce vor fi prelucrate în scopul organizării și efectuării recensământului populației și locuințelor.*

Biroul Național de Statistică, întru monitorizarea implementării Agendei 2030 pe plan național, în calitate de coordonator al Sistemului Statistic Național, va realiza și în continuare colectarea și

diseminarea *datelor privind indicatori statistici de monitorizare a Obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)* care se află în responsabilitatea ministerelor, altor autorități ale administrației publice centrale și instituții publice.

În corespundere cu art. 16 (3) al legii 93/2017 cu privire la statistica oficială, pct. 2, subpunctul 3 al Proiectului prevede că, întru optimizarea sarcinii asupra respondenților, eficientizarea utilizării surselor de date administrative (SDA) și asigurarea continuității furnizării informațiilor prevăzute în compartimentul 2 din Capitolul VI al Programului, *instituțiile deținătoare de SDA vor coordona cu Biroul Național de Statistică eventualele modificări la conținutul și volumul datelor colectate de către acestea, și, la solicitarea Biroului, vor opera ajustări în SDA.*

Concomitent, întru evitarea dublării fluxurilor informaționale, din compartimentul 2 au fost excluse următoarele lucrări:

- *Informația privind numărul gospodăriilor, din care gospodării vulnerabile/sărace susținute de stat, precum și cheltuielile pentru resursele energetice și plățile oferite de stat, deținute de Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS), deoarece această informație se elaborează și se furnizează de către MMPS în baza pct. 45 din Regulamentul cu privire la atribuirea categoriilor de vulnerabilitate energetică și modul de stabilire și plată a compensațiilor pentru achitarea facturilor la energie”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 704/2022;*
- *Informația privind beneficiarii de prestații sociale și suma prestațiilor stabilite - Casa Națională de Asigurări Sociale, deoarece această informație se conține în alte seturi de date ce urmează a fi furnizate către BNS.*

Totodată, în proiectul hotărârii Guvernului se propune intrarea în vigoare la data de 1 ianuarie 2024 ținând cont de faptul că perioada de implementare a prevederilor actului normativ este anuală cu demararea acțiunilor la data de referință - începutul anului 2024.

5. Fundamentarea economico-financiară

Realizarea Programului de lucrări statistice în anul 2024 va fi efectuată în limitele mijloacelor bugetare alocate Biroului Național de Statistică și altor autorități/instituții vizate în compartimentul 2, cap. VI al Programului.

Sursa de finanțare pentru realizarea lucrărilor incluse în compartimentul 1 al Programului de lucrări statistice pentru anul 2024 sunt mijloacele financiare alocate la subprogramul 1202 „Lucrări statistice” în conformitate cu Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2024- 2026 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 408/2023. Costul estimativ al lucrărilor din compartimentul 1 al proiectului PLS 2024 constituie 70 581,3 mii lei.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de hotărâre a Guvernului a fost elaborat în concordanță cu cadrul juridic existent, în conformitate cu Legea nr.93/2017 cu privire la statistica oficială.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2024” a fost prezentat spre avizare autorităților interesate pe 07.08.2023. Concomitent cu procesul de avizare, în scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina oficială a Biroului Național de Statistică, la rubrica transparența în procesul decizional (<https://statistica.gov.md/>) precum și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md.

În cadrul avizării proiectului Programului de lucrări statistice pentru anul 2024 au fost organizate:

- două ședințe online (pe 08.09.2023. și 15.09.2023) cu reprezentanții Ministerului Dezvoltării Economice și Digitizării (MDED), experții USAID și reprezentanții mediului de afaceri privind diminuarea presiunii informaționale asupra respondenților;
- două ședințe cu reprezentanții Ministerului Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat și Centrului Tehnologii Informaționale al Ministerului Finanțelor (CTIF) privind prezentarea datelor/informației din surse de date administrative pentru elaborarea statisticilor oficiale întru optimizarea sarcinii informaționale asupra respondenților și eficientizarea utilizării resurselor bugetare.

8. Constatările expertizei anticorupție

În avizul Centrului Național Anticorupție (aviz nr.06/2-12462 din 09.08.2023) se menționează că potrivit prevederilor art.28 alin.(2) lit. a) din Legea integrității nr. 82/2017, coroborat cu prevederile art.24 și 35 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul prenotat este exceptat de la realizarea expertizei anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Efectuarea expertizei de compatibilitate nu este necesară întrucât proiectul nu are ca scop nemijlocit transpunerea unor regulamente UE în legislația națională/armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

La ajustarea proiectului de hotărâre a Guvernului „Cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2024” s-a ținut cont de propunerile Ministerului Justiției expuse în raportul de expertiză juridică nr. 04/2-741 din 21.08.2023.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare de a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

**Director general al
Biroului Național de Statistică**

Oleg CARA